

РЕШЕНИЕ

№ 5

гр. гр. Добрич, 01.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ в публично заседание на осемнадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Георги М. Павлов

при участието на секретаря Билсер Р. Мехмедова Юсуф
като разгледа докладваното от Георги М. Павлов Търговско дело №
20233200900076 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Търговско дело № 76/2023 г. по описа на Окръжен съд – Добрич е образувано по искова молба вх. рег. № 3438/29.05.2023 г., подадена от М. П. П. ЕГН ***** с пост. и наст. адрес гр.Д. с която срещу ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД гр. София, район „Възраждане“, ЖК „Възраждане“, ул. „Света София“ № 7, ет. 5, ЕИК 121265177, при условията на обективно съединяване са предявени следните искове:

иск за сумата от 80 000.00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, виновно причинени при пътно-транспортно произшествие на 24.11.2022 г. от водач на товарен автомобил „ПЕЖО - БОКСЕР“ с рег. № ***, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ при ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД, ведно с лихва за забава, считано от датата на предявяване на иска – 29.05.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, претендиран на основание чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. с чл. 45 във вр. с чл. 52 ЗЗД.

иск за сумата от 2 035.23 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди, виновно причинени при пътно-транспортно произшествие на 24.11.2022 г. от водач на товарен автомобил „ПЕЖО - БОКСЕР“ с рег. № ***, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ при

ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД, ведно с лихва за забава, считано от датата на предявяване на иска – 29.05.2022 г. до окончателното изплащане на задължението, претендиран на основание чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. с чл. 45 във вр. с чл. 52 ЗЗД.

Ответникът ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД оспорва иска по основание и размер, като инвокира възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалото лице.

ДОБРИЧКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД, като прецени доказателствата по делото и доводите на страните, приема за установена следната **ФАКТИЧЕСКА ОБСТАНОВКА**:

Съгласно данните, съдържащи се в Протокол за оглед на ПТП от 24.11.2022 г. по описа на I-во РПУ– Добрич (съставен по реда на чл. 125а ЗДвП и притежаващ материална доказателствена сила в гражданския процес – р. 33-2007-II-ТО), и заключението на вещото лице инж. Е. Ж. по комплексната съдебно-медицинска и автотехническа експертиза, възприето от Съда като обективно и компетентно, на 24.11.2022 г., в светлата част на денонощието, при ясно време, в условията на лек ръмеж, около 16.50 ч. в гр. Добрич, по ул. „Отец Паисий“, в посока към бул. „Добруджа“, се е движел товарен автомобил „ПЕЖО - БОКСЕР“ с рег. № ***, управляван от М. К. Ж. със скорост около 25.80 км./ч. Асфалтовата настилка в този участък на пътното платно е била влажна, запазена, без неравности и повреди. В същото време пресичане на ул. „Отец Паисий“ на повдигнатата пешеходна пътека е предприела пешеходецът М. П. П.. Наближавайки мястото на произшествието, водачът на товарния автомобил забелязва пресичащия пешеходец и предприема екстрено спиране, с отклоняване волана леко вдясно. В момента, в който пешеходецът сее намирал на около 2.00 м. от левия край на платното за движение, траекторията на движението му е пресечена от с тази на товарния автомобил и е настъпил удар между тях. Според експертното мнение на вещото лице, опасната зона за спиране на товарния автомобил има дължина около 13.66 м. Първоначалното съприкосновение се е осъществило между предната част на товарния автомобил и дясната страна на тялото на пешеходеца в изправено положение. Водачът на товарния автомобил е имал възможност да предотврати настъпването на произшествието, спирайки своевременно автомобила преди

удара с пешеходеца.

Не е установено пешеходецът да е предприел рисково пресичане на пътното платно.

При пътнотранспортното произшествие са причинени телесни увреждания на пешеходеца М. П. П..

Непосредствено след инцидента пострадалата е транспортирана в ЦСМП –Добрич и е приета за преглед и лечение в „МБАЛ-ДОБРИЧ“ АД –Добрич в Ортопедично отделение, където е лекувана в периода 24.11.2022 г. – 01.12.2022 г., където на 28.12.2022 г. под обща анестезия ѝ е била извършена операция.

Съобразно заключението на вещото лице д-р Д. Д., по комплексната съдебно-медицинска и автотехническа експертиза, възприето от Съда като обективно и компетентно, вследствие на пътнотранспортното произшествие пострадалата е получила следните увреждания: пертрохантерно счупване на дясна бедрена кост, в областта на тазобедрената става,

Вещото лице е категорично в извода си за наличието на причинно-следствената връзка между настъпилото пътнотранспортно произшествие и получените от пострадалата травматични увреждания.

Оздравителният период е продължил в рамките на шест месеца.

Според експертното мнение на вещото лице представените като доказателства по делото фискални бонове са свързани с лечението на получените от пострадалата увреждания.

По отношение механизма на пътнотранспортното произшествие, виновната и противоправна дейтелност на водача на лек автомобил „МАЗДА 626“ с рег. № *** Т.П.Д., Съдът е обвързан и от задължителната сила на споразумението за решаване на наказателното производство по НОХД № 313/2022 г. по описа на Районен съд – Добрич на основание чл. 300 ГПК във вр. с чл. 383, ал. 1 НПК.

С влязло в законна сила на 15.06.2023 г. Определение № 149/15.06.2023 г. по НОХД № 647/2023 г. по описа на Районен съд – Добрич е одобрено постигнатото споразумение между Районна прокуратура – Добрич и подсъдимия М. К. Ж., по силата на което подсъдимият се признава за виновен в това, че на 24.11.2022 г. в гр. Добрич, по ул. „Отец Паисий“, в посока към

бул. „Добруджа“ на пешеходна пътека, при управление на „ПЕЖО - БОКСЕР“ с рег. № ***, нарушил правилата за движение по пътищата – чл. 20, ал. 2, чл. 116, чл. 119, ал. 1 ЗДВП, и с това по непредпазливост причинила средна телесна повреда на М. П. П., изразяваща се в счупване на дясната бедрена кост, довело до трайно затрудняване на движението на долния десен крайник за период от около пет-шест месеца, поради което и на основание чл. 343, ал. 3, б. „а“ във вр. с ал. 1, б. „б“ във вр. с чл. 342, ал. 1 във вр. с чл. 55, ал. 1, т. 1 НК, му е наложено наказание „лишаване от свобода“ за срок от седем месеца, като на основание чл. 66, ал. 1 НК изпълнението на наказанието е отложено с изпитателен срок от три години.

Събраните по делото гласни доказателствата чрез разпита на свидетелите, посочени от ищцата – Я.П.Х. (сестра на ищцата) и К.Х.К. (племемник на ищцата), чиито показания съобразно с установената родствена връзка следва да се преценяват на основание чл. 172 ГПК с оглед на всички други данни по делото, като се има предвид възможната им заинтересуваност, кредитирани от Съда изцяло като преки и непосредствени, депозирани непротиворечиво и убедително, установяват, че пострадалата изпитвала и продължава да изпитва болки и страдания вследствие на получените при ПТП травми. Установява се, че по време на престоя в болницата и по време на домашното лечение пострадалата не е била във възможност сама да се обслужва и е била обгрижвана от членовете на семейството си. Вследствие на изживения от ПТП шок същата се е затворила в себе си, станала е неактивна и стресирана. Преди инцидента пострадалата била жизнен и енергичен човек, но преживеният от нея инцидент изиграл ролята на стресор – страхувала се да се движи по улицата и да пресича, оглеждала се постоянно за коли.

Според експертното мнение на вещите лица по комплексната съдебнопсихиатрическа и психологическа експертиза д-р Т. С. и д-р Д. П., преживяното от пострадалата пътно-транспортно произшествие е изиграло роля на масивен, внезапен, неочакван стрес, довел до сериозни нарушения в психичното ѝ състояние, с клиничната характеристика на остра стресова реакция с продължителност от порядъка на 12 часа. Острата стресова реакция е преходно разстройство със значителна тежест, възникнала като неадаптивен отговор на преживяния стрес. Преживяното произшествие е възприето от пострадалата като сериозна заплаха за нейната сигурност и за физическото ѝ

оцеляване. Индивидуалната чувствителност на пострадалата, интерпретацията на събитието, развитата се остра стресова реакция, персистиращите силни по интензивност болкови изживявания са улеснили проявяват на смесено тревожно депресивна реакция, която се отнася към т.н. разстройство в адаптацията. В ежедневието си пострадалата се е проявявала с мрачно и потиснато настроение, многократно мисловно и визуално си припомняла преживяното в насока на сериозно здравословно неблагоприятно, самоизолирала се социално, като психичното ѝ състояние се влошило и приело клиничната характеристика на посттравматичен стрес, което представлява протрахиран темпорално отговор на преживяната масивна психотравма. Последвало задоволително стабилизиране на психичното ѝ състояние, като пострадалата в значителна степен възстановила обичайното си ежедневно функциониране, макар че споменът за преживявания инцидент и последиците от него засилват мислите ѝ за непълноценност. Към настоящия момент преживяванията на пострадалата не носят болестен характер.

Страните не спорят, че към датата на пътно-транспортното произшествие – 24.11.2022 г. е налице валидно застрахователно правоотношение, по силата на което е застрахована отговорността на водачите на лек автомобил „ПЕЖО - БОКСЕР“ с рег. № *** със ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД, обективиран в полица № BG/23/122002893327.

Не е спорно, че на 24.04.2023 г. пострадалата е предявила застрахователна претенция към застрахователя, по повод на която е образувана щета № 0411-165-0004-2023 г.

С писмо изх. № ЦУ-99-3324/19.05.2023 г. застрахователят е поискал от пострадалата допълнителни документи за изясняване обстоятелствата и причините, довели до настъпването на щетата.

По делото не са представени доказателства относно наличието на изричен отказ от страна на застрахователя за изплащане на обезщетение.

При така установената фактическа обстановка се налагат следните **ПРАВНИ ИЗВОДИ:**

I. По допустимостта на исквете:

Предмет на делото е търговски спор по см. на чл. 365, т. 1 ГПК, свързан прекия иск на третото увредено лице срещу застрахователя по застраховка

“гражданска отговорност” по чл. 432, ал. 1 КЗ.

Договорът за застраховка е от категорията на сделките, посочени в чл. 1, ал. 1, т. 6 ТЗ, т. н. „абсолютни търговски сделки”, чийто търговски характер произтича от изричната норма на чл. 286, ал. 2 ТЗ, а не е обусловен от търговското качество на лицето, което я сключва и от връзката с упражняването от него занятие.

С оглед правилата за родовата подсъдност (чл. 104, т. 4 ГПК) и за местната подсъдност (чл. 115, ал. 2 ГПК), действащи към датата на предявяване на иска, делото е подсъдно на Окръжен съд - Добрич като първа инстанция.

Налице са процесуалните предпоставки относно надлежното упражняване на правото на иск.

Ищцата е спазила процедурата по чл. 380 КЗ.

Искът е **ДОПУСТИМ** и следва да се разгледа по същество.

II. По основателността на иска:

С договора за застраховка “гражданска отговорност”, застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в застрахователния договор сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са в пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие – арг. чл. 429, ал. 1 КЗ.

Член 477 КЗ установява задължително застраховане срещу гражданска отговорност на собствениците, ползвателите, държателите и всички лица, които извършват фактически действия по управлението или ползването на моторното превозно средство на законно основание.

По силата на този вид задължителна застраховка “гражданска отговорност”, застрахователят покрива отговорността на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят съгласно българското законодателство или законодателството на държавата, в която е настъпила вредата – чл. 477, ал. 1 КЗ.

Член 432 КЗ урежда т. н. пряк иск на увреденото лице срещу застрахователя по застраховка “гражданска отговорност”.

Прякото право по своето съдържание е имуществено притезателно право.

Основанието за неговото възникване е както съществуваща застраховка „гражданска отговорност“, така и гражданската отговорност на застрахования.

Прякото право се намира в определено съотношение и взаимодействие както с правото на увредения срещу граждански отговорното лице, така и с правото на застрахования по силата на застрахователния договор. То възниква едновременно с правото на деликтното обезщетение и е функционално обусловено от него. Прякото право не може да се породи, ако третото лице няма притезание, основаващо се на гражданската отговорност на застрахования. Прякото право и правото на деликтно обезщетение съществуват успоредно и се намират в съотношение на алтернативност, а не на кумулативност или субсидиарност – ТР – 1 – 2015 – ОСТК.

С изпълнението от страна на застрахователя се погасява не само прякото право, но и правото, с което увреденият разполага по силата на деликтното правоотношение със застрахования.

Отговорността на застрахователя в хипотезата на чл. 432, ал. 1 КЗ при застраховка „гражданска отговорност“ е функционално обусловена от отговорността на прекия причинител на застрахователното събитие – ТР – 2 – 2012 – ОСТК.

Фактическият състав на отговорността на застрахователя за обезщетяване на причинените от застрахованото лице вреди от деликт включва следните елементи: 1. Наличие на валидно застрахователно правоотношение по застраховка „гражданска отговорност“ на автомобилистите, възникнало между застрахования и застрахователя; 2. Настъпване на застрахователно събитие, осъществено в срока на действие на застрахователния договор, виновно причинено от водача на застрахованото МПС; 3. Материално-правна легитимация на лицето, претендиращо застрахователно обезщетение; 4. Претърпени неимуществени вреди от лицето, претендиращо обезщетение.

В разглеждания случай са налице предпоставките на чл. 432, ал. 1 КЗ за ангажиране пряката отговорност на застрахователя за заплащане на обезщетение за причинените на ищца неимуществени вреди, настъпили в

резултат на пътно – транспортно произшествие на 24.11.2022 г., за което вината е на водача на товарен автомобил „ПЕЖО - БОКСЕР“ с рег. № ***, М. К. Ж., чиято гражданска отговорност е застрахована при ответника по силата на договор за задължителна застраховка „гражданска отговорност“, обективиран в застрахователна полица, със срок на валидност, включващ датата на пътно-транспортното произшествие.

Водачът на МПС при нарушение на правилата за движение по пътищата (чл. 20, ал. 2, чл. 116, чл. 119, ал. 1 ЗДвП) - по непредпазливост е причинил средна телесна повреда на М. П. П..

Противоправното поведение на водача на МПС е в пряка връзка с причинените на пострадалата телесни увреждания.

С оглед изложените съображения се налага извода, че деянието на водача на МПС осъществява фактическия състав на непозволеното увреждане по смисъла на чл. 45 ЗЗД. Същият, в качеството си на делинквент и на основание чл. 45 ЗДД отговаря за всички настъпили от деянието вреди, които са в пряка и непосредствена последица от него.

Деликтната отговорност на застрахованото лице обуславя отговорността на застрахователя.

Не се оспорва наличието на валиден договор за застраховка „гражданска отговорност“ през периода, в който е реализирано пътно-транспортното произшествие.

Предвид обхвата на застрахователното покритие, регламентиран в чл. 477, ал. 1 КЗ, застрахователят обезщетява всички вреди, за които отговаря застрахованото лице на основание чл. 45 ЗЗД – чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ.

Отговорността на застрахователя съобразно договора за задължителна застраховка „гражданска отговорност“ е за репарация на претърпените от ищеца неимуществени вреди. По силата на застрахователния договор ответникът, в качеството си на застраховател се е задължил да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди.

Общото правило, което допуска обезщетяване на неимуществени вреди се съдържа в чл. 52 ЗЗД.

По думите на френския цивилист Rene Savatier „неимуществените вреди са всяко човешко страдание, което не води до имуществени вреди“.

Неимуществените вреди се изразяват в засягане на защитими права, което засягане няма парична оценка – ТР-4-2012-ОСГТК.

Неимуществените вреди могат да възникнат от накърняването на всяка правнозащитено благо, независимо дали то е обект на абсолютни субективни права (като правото на живот (чл. 28 КРБ), правото на телесна неприкосновеност (чл. 29 КРБ), правото на свобода и равноправно третиране по достойнство и права (чл. 6, ал. 1 КРБ), правото на недискриминация (чл. 6, ал. 2 КРБ), правото на неприкосновеност на личния живот и ненамеса в него (чл. 32, ал. 1, изречение първо КРБ), правото на чест, достойнство, добро име (чл. 32, ал. 1, изречение второ КРБ), правото на лична свобода (чл. 30 КРБ), правото на изображение и глас (чл. 32, ал. 2 КРБ), свобода и тайна на кореспонденцията (чл. 34 КРБ), свобода на съвестта, на мисълта и избор на вероизповедание (чл. 37, ал. 1 КРБ), правото на изразяване на мнение (чл. 39 КРБ), правото да се търси, получава и разпространява информация (чл. 41 КРБ), правото на свободно сдружаване (чл. 44 КРБ), правото на събрания и манифестации (чл. 43 КРБ), правото на име на физическо лице (чл. 12 ЗГР), правото на фирма (чл. 7 ТЗ), доброто търговско име и доверието към предлаганите стоки (чл. 30 ЗЗК), използването на чужда търговска фирма (чл. 29 ЗЗК), разгласяването на търговска тайна (чл. 8 ЗЗТТ), нарушаване на неимуществените авторски право (чл. 15 ЗАПСП)) или на относителни права (напр. породени от договор – ТР – 4 – 2012 -ОСГТК, засягане на имуществени права върху обекти на интелектуалната собственост по ЗАПСП, ЗПРПМ, ЗМГО, в редица хипотези на нелоялната конкуренция по чл. 29 – 37 ЗЗК) или пък на представлява фактическо отношение, което не е обект на правно регулиране, но интересът на личността, който се удовлетворява чрез него, е защитен от действащия правопорядък - арг. от чл. 56, изречение първо КРБ (напр. в рамките на фактическо съпружеско съжителство между две лица, при трайно отглеждане на неосиновено дете – храненик).

Друго деление на неимуществените вреди е свързано с т.н. **„морален патримониум“** (общност на всички нематериални блага, които нямат комерсиална стойност), който се състои от две части – в едната попадат

неимуществените вреди, свързани с емоционалния живот на засегнатото лице („**афективната част на моралния патримониум**“), а другата част – онези вреди, които засягат достойнството на пострад. в обществото („**социалната част на моралния патримониум**“).

Първият вид неимуществени вреди са резултат от засягане на блага, свързани с вътрешния мир и психични преживявания на лицето, като накърняване на чувството на привързаност, скръб и болка при загубата на близък, вторият вид – от засягане на т. н. „блага на обозначение“, свързани с външния свят и отношенията на лицето с него накърняване на честта, доброто име, репутацията, свободата на религиозно убеждение и пр.

Юридическият критерий за квалификацията на вредата като неимуществена и ограничаването ѝ от имуществените вреди е само дали последиците от засягането на благата имат паричен еквивалент в гражданския оборот - вж. **Калайджиев, А.** Облигационно право. Обща част. С. 2020, с. 366.

Съдебната практика ограничава неимуществените вреди главно до три групи случаи – физически болки и страдания от телесни увреждания; болки и страдания, причинени от смърт на близък роднина или съпруг, както и на лице, което се е намирало в трайна и дълбока емоционална връзка - ТР – 1 – 2018 - ОСНГТК; страдания от неизпълнено обещание за брак – р. 32 – 1969 – ОСГК.

В литературата е аргументирано виждането, че неимуществените вреди са широк кръг и обхващат последиците от засягането както на блага, които са предмет на субективни права (права на свободно развитие на личността, права върху телесния и духовния интегритет, право на чест, право на име, право на фирма, право на личен живот, право на изображение, права върху предмети на т.н. индустриална собственост и други), така и на блага, които не са предмет на права - вж. **Калайджиев, А.** цит. съч., 366 – 367.

Неимуществените са неоценими в пари последици от засягането на защитени права и интереси, а делението на имуществени и неимуществени вреди е приложимо към произтеклите от засягането последици.

Неимуществената вреда е необратима и непоправима.

Неимуществените вреди са неизмерими в паричен еквивалент и затова следващото се за тях парично обезщетение се определя от съда по

справедливост – чл. 52 ЗЗД.

Паричното обезщетение, макар и несвършено, е единственото възможно средство и най-подходящата форма за зачитане претърпяването на тези вреди и за компенсиране на засегнатото лице. Въпреки невъзможността неимуществените вреди да бъдат поправени, българското право придава на паричното плащане към пострада. компенсаторна функция. Функцията, която се придава на присъдената парична сума е да възстанови психичното равновесие на личността и да му даде възможност да компенсира отрицателните емоции. Парите се разглеждат като сурогат на неприятните емоции, които лицето е принудено да преживее. Целта на обезщетението е чрез тези средства увреденият да получи облекчение след преживяното, да неутрализира отрицателните си емоции, да оздрави психиката си, да постигне усещане за удовлетворение и справедливост. Функцията на обезщетението е именно в това да възстанови чувството на засегнатото лице за справедливост, но не чрез възмездие и репресия, а чрез зачитане на факта и последиците от стореното противоправно деяние.

Размерът на обезщетението се определя от Съда по справедливост.

Понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактна категория.

При прилагането на критерия на справедливостта следва да се отчитат въведените още от Аристотел (384 г. пр. н. е. – 322 г. пр. н. е.) в книга пета на „Никомахова етика“ (300 г. пр. н.е.) принципи на „възстановителна справедливост“ (лат. *iustitia correctiva*), изискваща състоянието на един човек да бъде възстановено след настъпването на една неправда в състоянието, което е съществувало преди тази неправда; и на „разпределителна справедливост“ (лат. *iustitia distributiva*), която изисква лицата в едно и също положение да търпят еднакви последици от състоянието, в което се намират, т. е. еднакво третиране на еднаквите случаи, действат паралелно – еднаквите по вид и степен вреди да намират еднаква компенсация, която да отговаря на действително преживените страдания.

Справедливостта като метод за решаване на въпроса за обезщетяване на неимуществените вреди включва и следните задължения към Съда: 1. Да отчете наличието на особени обстоятелства (принцип на специфичност на преценката на Съда); 2. Да прецени цялата конкретна обстановка на случая (

принцип на цялостност на преценката на съда); 3. Да третира еднаквите случаи по един и същ начин (принцип на равно третиране при преценката на съда); 4. Да формулира своето вътрешно убеждение отчетливо – по начин, който прави възможно подлагането му на обективен контрол, и обосновано – по начин, който го прави убедително и за останалите членове на обществото (принцип на обоснованост на преценката Съда).

Справедливостта като критерий за определ.е паричния еквивалент на неимуществените вреди се извежда от преценката на конкретните обстоятелства, които носят обективни характеристики – степен и характер на увреждането, начин и обстоятелства, при които увреждането е настъпило, продължителност и интензитет на търпимите болки и страдания, възраст на увредения, неговото обществено и социално положение, промяната в живота на пострадаД., физическите и психологическите последици за увредения и други фактори.

Неимуществените вреди, настъпили от непозволено увреждане, съществуват обективно.

В българската правна система, основана на върховенството на правото (арг. от чл. 4, ал. 1 КРБ), Съдът е компетентен да разрешава спора по справедливост само в случаите, в които е изрично овластен от законова норма да приложи своето справедливо усмотрение. Чрез справедливостта не се създават нови правни норми, а само се достига в процеса на правоприлагане до конкретното правило за поведение, с оглед на което да се реши в предвидените от закона случаи даден правен спор при отчитане на конкретните обстоятелства. Разпоредбата на чл. 51 ЗЗД е плод на този законодателен подход, при който справедливостта е привлечена като правно-технически критерий при правоприлагането. Поради особеното им естество неимуществените вреди не се поддават на репарирание, тъй като неимуществените последици от виновното противоправно поведение не могат да получат точен паричен израз, нито могат да бъдат премахнати чрез получаване на парична обезвреда от увредения. Затова при тях паричното обезщетение е предназначено главно да възмезди и удовлетвори увреденото лице за негативните нематериални последици, понесени от него вследствие на увреждането. С оглед на тези съображения законодателят допуска присъждането на парично обезщетение за неимуществени вреди, като

овластява и задължава съда да определи конкретния размер на обезвредата по справедливост с оглед степента на засягане на правозащитените блага и интереси на личността и на конкретните обстоятелства при извършването на нарушението по свое усмотрение, но в рамките на принципа на върховенството на правото.

Обезщетението за неимуществени вреди има само компенсаторна функция, тъй като то има за цел да репарира в относително пълен обем болките, страданията, и други нематериални последици, възникнали от противоправното деяние.

Причиняването на телесни повреди при пътно – транспортно произшествие, представляващо деликт по смисъла на чл. 45 ЗЗД, поражда право на обезщетение в полза на засегнатото лице за неимуществени вреди. Обективният критерий, според който се определят подлежащите на обезщетяване вреди, е пряката и непосредствена причинно–следствена връзка между телесните повреди на пострадалото лице и конкретните неблагоприятни последици, настъпили в правната му сфера.

От събраните по делото гласни и писмени доказателства се установява наличието на болки и страдания, претърпени и търпени от пострадалата вследствие на пътно-транспортното произшествие.

Съгласно нормата на чл. 52 ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя от Съда по справедливост. Както бе посочено по-горе, причинените неимуществени вреди, които представляват неблагоприятно засягане на лични нематериални блага, не могат да бъдат възстановени или поправени, а само да бъдат възмездени чрез парично обезщетение за доставяне на други блага, което придава на обезщетението не на компенсаторно, а на заместващо такова. Тази заместваща облага във всеки конкретен случай е различна, зависеща от характера и степента на конкретното субективното увреждане, поради което причинените вреди следва да бъдат определени по тяхната афектационна стойност. Съгласно ПП – 4 – 1968 – ВС понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни, обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се вземат предвид от Съда при определ.е на размера на обезщетението – конкретните обстоятелства при които е настъпило пътно-транспортното произшествие, причинило

средна телесна повреда на ищцата, психическите изживявания, изпитани от нея, нейната възраст, здравословен и психически статус, общественоекономическа обстановка в страната към датата на настъпване на ПТП, нормативно определените лимити на застрахователните покрития към същия момент.

В конкретния случай към датата на произшествието пострадалата е била на 68 години, пенсионерка, в добра физическа и ментална кондиция, в състояние сама да се обгрижва. В резултат на причинените ѝ травматични увреждания, ищцата е търпяла и търпи болки и страдания, като по време на възстановителния период е била с ограничена двигателна активност. Пътно-транспортното произшествие е изиграло ролята на стресор върху психиката на пострадалата, като в настоящия момент се наблюдават прояви на страхова психоза, свързани със страх и притеснение при движение по улицата и пресичане на пътното платно.

Установените фактически данни относно претърпените болки и страдания и очертаните прогнози мотивират настоящия състав на съда да приеме, че справедливия размер на дължимото обезщетение е 50 000.00 лв.

По отношение на иска за имуществени вреди, Съдът счита същият за доказан и основателен, с оглед категоричното мнение на вещото лице д-р Д., че представените като доказателства по делото фискални бонове са свързани с лечението на получените от пострадалата увреждания, поради което следва да го уважи в пълен размер.

В процесния казус, ответникът е инвокирал възражение по чл. 51, ал 2 ЗЗД за съпричиняване на вредите от страна на пострадалото лице.

Съпричиняването на вредите е сложен юридически факт, който включва следните елементи: 1. Деликт, извършен от лице, различно от увредения, което да обосновава неговата гражданска отговорност, 2. Наличие на пряка причинна връзка между вредите и поведението на постраД., 3. Неделимост на вредата и 4. Поведение на постраД., което е в противоречие с грижата на добрия стопанин - вж. **Калайджиев, А.** Цит. съч. 397 - 401.

Съгласно постоянната и задължителна практика на ВКС, обективизирана в т.7 от ПП-17-1963-ВС, обезщетението за вреди от непозволено увреждане се намалява, ако и самият пострадала е допринесъл за тяхното настъпване, като в случая е от значение наличието на причинна връзка между поведението на

постраД. и настъпилия вредоносен резултат. За да бъде намалено обезщетението за вреди, увреденият трябва да е допринесъл по някакъв начин за тяхното настъпване. Необходимо е приносът да е конкретен и да се изразява в извършване на определени действия или въздържане от такива действия от страна на увредения. С действията си или бездействията си увреденото лице трябва да е нарушило предписани от закона правила за поведение и нарушенията да са в пряка причинна връзка с настъпилия вредоносен резултат.

Застрахователят своевременно е въвел възражение за съпричиняване на вредите от страна на пострадалата с посочване на нарушения на разпоредбите на 113 и чл. 114 от ЗДвП, съгласно които при пресичане на платното за движение пешеходците са длъжни да преминават по пешеходните пътеки при спазване на следните правила: преди да навлязат на платното за движение, да се съобразят с приближаващите се пътни превозни средства; да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане; да спазват светлинните сигнали и сигналите на регулировчика; да не преминават през ограждения от парапети или вериги. На пешеходците е забранено да навлизат внезапно на платното за движение и да пресичат същото при ограничена видимост.

Направените с отговора на исковата молба правоизключващи възражения от застрахователя касаят следните нарушения – пешеходецът се появил внезапно на пътното платно и се е намирал извън зоната на пешеходната пътека.

Не е налице установено и доказано нито едно от тези нарушения от страна на пострадалата. Механизмът на настъпване на пътнотранспортното произшествие и мястото на удара изключват като относими направените конкретни възражения от застрахователя. Според заключенията на вещите лица по комплексната съдебно-медицинска и автотехническа експертиза, водачът на МПС е имал възможност да възприеме пешеходеца, който се е намирал в зоната на пешеходната пътека, като ясно видим обект, но не е реагирал адекватно на ситуацията. Пешеходецът е пресичал пътното платно на пешеходна пътека съобразно изискванията на ЗДвП. Не може да се вмени на пешеходеца като по-уязвим участник в движението по-голяма от дължимата обикновена грижа. Съгласно чл. 20 ЗДвП, отговорността на водачите на МПС за осигуряване безопасност на движението е значително по-

завишена, включително и чрез вмененото им задължение за избиране на такава скорост на движение, че да могат да спрат пред всяко препятствие, което са могли и са били длъжни да предвидят. В тази насока са редица правила на ЗДвП по отношение на водача на автомобила – чл. 5, ал. 2, т. 1, чл. 20, ал. 1 и ал. 2, чл. 25, чл. 37, чл. 40 и общия състав на чл. 116 ЗДвП. В случая са налице съвкупност от нарушения на водача на МПС, обхванати от силата на пресъдено нещо на съдебния акт по НОХД № 647/2023 г. по описа на Районен съд – Добрич. В случая не е установен какъвто и да е принос от страна на пешеходеца за настъпване на пътно-транспортното произшествие.

По изложените по-горе съображения, настоящият състав на Съда намира, че пострадалата не е способствала с поведението си за настъпването на вредите.

В тази връзка, Съдът намира възражението на ответника за наличието на съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД на вредоносния резултат от страна на пострада. за неоснователно и следва да уважи иск за неимуществени вреди в размер на сумата от 50 000.00 лв., като за разликата до претендирания размер от 80 000.00 лв. го отхвърли. Искът за имуществени вреди следва да се уважи в пълен размер.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да заплати сумата от 2 081.14 лв., представляваща държавна такса.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК на ответника следва да се присъдят разноски съобразно отхвърлената част на иска да се както следва: 300.00 лв. съдебно-деловодни разноски и 3 000.00 лв. адвокатско възнаграждение.

На основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв. и като се съобрази Решение от 23.11.2017 г. по съединени дела С – 427/2016 и С- 428/2016 и Решение от 25.01.2024 г. по дело С – 438/2022 на Съда на Европейския съюз, Съдът следва да присъди на процесуалния представител на ищцата сумата от 4 650.00 адвокатско възнаграждение.

С оглед изложените съображения, **ДОБРИЧКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД**

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД гр. София, район „Възраждане“, ЖК „Възраждане“, ул. „Света София“ № 7, ет. 5, ЕИК

121265177 да заплати на М. П. П. ЕГН ***** с пост. и наст. адрес гр.Д., сумата от **50 000.00 лв.**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, виновно причинени при пътно-транспортно произшествие на 24.11.2022 г. от водач на товарен автомобил „ПЕЖО - БОКСЕР“ с рег. № ***, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ при ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД, ведно с лихва за забава, считано от датата на предявяване на иска 29.05.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, като

ОТХВЪРЛЯ иска за разликата от **50 000.00 лв. до 80 000.00 лв.**

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД гр. София, район „Възраждане“, ЖК „Възраждане“, ул. „Света София“ № 7, ет. 5, ЕИК 121265177 да заплати на М. П. П. ЕГН ***** с пост. и наст. адрес гр.Д., сумата от **2 035.00 лв.**, представляваща обезщетение за имуществени вреди, виновно причинени при пътно-транспортно произшествие на 24.11.2022 г. от водач на товарен автомобил „ПЕЖО - БОКСЕР“ с рег. № ***, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ при ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД, ведно с лихва за забава, считано от датата на предявяване на иска 29.05.2023 г. до окончателното изплащане на задължението.

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД гр. София, район „Възраждане“, ЖК „Възраждане“, ул. „Света София“ № 7, ет. 5, ЕИК 121265177 да заплати на Д. И. Д. – АК-Добрич, сумата от **4 650.00 лв.**, представляваща адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 ЗА.

ОСЪЖДА М. П. П. ЕГН ***** с пост. и наст. адрес гр.Д. да заплати на ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД гр. София, район „Възраждане“, ЖК „Възраждане“, ул. „Света София“ № 7, ет. 5, ЕИК 121265177 сумите от 300.00 лв. съдебно-деловодни разноски и 3 000.00 лв. адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА ЗАД „ОЗК – ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ“ АД гр. София, район „Възраждане“, ЖК „Възраждане“, ул. „Света София“ № 7, ет. 5, ЕИК 121265177 да заплати на **ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ** сумата от **2 081.14 лв.**, представляваща държавна такса.

РЕШЕНИЕТО ПОДЛЕЖИ НА ВЪЗЗИВНО ОБЖАЛВАНЕ ПРЕД ВАРНЕНСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД В ДВУСЕДМИЧЕН СРОК ОТ ВРЪЧВАНЕТО МУ НА СТРАНИТЕ.

Съдия при Окръжен съд – Добрич: _____